

« § 15. Ita vero præmissa omnia, et singula perpetuo, ac inviolabiliter observari atque adimpleri volumus, ut si quid in iisdem præmissis, seu eorum aliquo secus fiat, ordinans quidem a collatione ordinum per annum, ordinatus vero a susceptorum ordinum executione quandiu proprio ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit, aliisque insuper gravioribus pœnis pro modo culpæ, nostro, et pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis uterque subiaceat.

« § 16. Decernentes pariter easdem præsentibus litteras semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime et inviolabiliter observari; sicque, et non aliter per quoscunque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac ejusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, ac sedis præfatæ nuntios, aliosve quoslibet, quacunquæ præminentia et potestate fungentes et functuros; sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

« § 17. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, ac quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis sub quibuscunque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, in genere, vel in specie, seu alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, eisdem præsentibus pro expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus ad præmissorum effectum hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

« § 18. Volumus autem ut præsentibus litterarum in valvis ecclesiæ Lateranensis, et basilicæ Principis Apostolorum, necnon cancellariæ Apostolicæ, ac in acie campi Floræ de Urbe, ut moris est, publicentur et affigantur, sicque publicatæ et affixæ, omnes et

singulos, quos illæ concernunt, perinde ardent et afficiant, ac si unicuique eorum nominatim et personaliter intimatæ fuissent.

« § 19. Quodque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio, quam extra illud, ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

« 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, declarationis, voluntatis, statuti et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum.

« Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto, pridie Nonas Novembris, pontificatus nostri anno quarto.

« B. card. prodatarius.

« R. F. card. ALBANUS. »

(12. Ut quis ordinari possit ab alieno episcopo ratione beneficii in ejus diocesi obtenti, requiritur quod beneficium sit ibi revera obtentum et pacifice ab ordinando possessum. Sic expresse statutum est in d. Constitutione *Speculatores*, § 8. (13. Item requiritur, quod tale beneficium, detractis oneribus, per se sufficiat ad congruam Clerici sustentationem, adeo ut non possit defectus fructuum ejus suppleri per adjectionem patrimonii, cit. § 8. (14. Item requiritur, quod ordinandus ante ordinationem obtineat testimoniales litteras proprii episcopi, tam originis, quam domicilii super suis natalibus, ætate, moribus et vita, et eas exhibeat episcopo ordinanti in actis illius curiæ conservandas. *Ibid.*, § 7. (15. Insuper requiritur quod episcopus sic ordinans, tam de prædictis testimonialibus litteris, quam reductis beneficii hujusmodi expressam in consueta collatorum ordinum attestatione mentionem faciat. *Ibid.*, § 8, in fine.

(16. Ut quis fiat subditus episcopi, et ab ipso ordinari possit ratione originis, requiritur, ut naturaliter ortus sit in ea diocesi, in qua ad ordines promoveri desiderat; dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus patris in illo loco: quo casu nullatenus ejusmodi fortuita natiuitas, sed vera tantum et naturalis patris origo erit attendenda. *Ibid.*, § 9. (17. Si quis autem tanto temporis spatio in eo loco, in quo ex accidenti, ut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab ordinario ejus loci litteras testimoniales, ut supra obtinere

debet et illas præsentare episcopo ordinanti per eum in collatorum ordinum testimonio recensendas. *Ibidem*, § 9, in fine. (18. Si vero pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tandiu ac eo animo permanserit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit, tunc non origo patris, sed domicilium per patrem legitime, ut præfertur, contractum, pro ordinatione ejusdem filii attendi debet. *Ibidem*, § 10.

(19. Origo matris quoad receptionem ordinum non attenditur, quia filius sequitur solummodo originem patris et non matris; l. *Filios* 3, cod. *De municipibus et originariis*. (20. Si autem filius sit illegitimus, tunc si super defectum natalium dispensetur ad ordines recipiendos, debet attendi origo matris et non patris, quia filii illegitimi sequuntur matrem, ejusque originem. L. *Cum legitime* 19, ff. *De statu hominum*; l. *Municipium* 1, § final., ff. *Ad municipalem*, et l. *Ejus qui* 19, ff. eodem. (21. Expositus tamen, cujus parentes ignorantur, potest ordinari in diocesi, in qua, ut supra, naturaliter ortus est. Vel si de hoc constare nequeat, potest ordinari in diocesi loci ubi expositus est. Stephanus Gratian., *Discept. forens.*, cap. 75, num. 12; Mandos., *De ætate minori*, c. 1, a n. 22; Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. II, allegat. 4, n. 17, cum aliis ibi citatis, Reiff., lib. I *Decretal.*, tit. 11, n. 93 et alii passim.

(22. Ut quis fiat subditus episcopi et ab ipso ordinari possit ratione domicilii, requiritur, quod illud adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum ac bonorum suorum partem cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit; et nihilominus ulterius utroque casu se vere et realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Cit. const. *Speculatores*, § 11.

(23. Verum enim domicilium, non nuda voluntate et assertionem, sed animo et facto simul constituitur, textu expresso in l. *Domicilium* 20, ff. *Ad municipalem*, ibi: « Domicilium re et facto transfertur et non nuda contestatione. » Ubi *Glossa* inquit: « Facto subintellige et animo; nam hæc duo sunt necessaria. » (24. Unde domicilium contrahitur animo permanendi, videlicet perpetuo in tali loco, alioquin enim non contrahitur domicilium, ut l. *Postliminii* 5, ff. *De captivis*; l. *Ejus qui manumisit*, § *Celsus*, ff. *Ad municipalem*. (25. Hinc, si quis inhabitet locum animo inde recedendi, non contrahet ibi domicilium, quamvis mille annis ibidem habitet. Menochius, l. II *De arbitrariis judic.*, cas. 86, num. 7; Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. II, alleg. 4, num. 25; Marchin., *De sacrament. ordinis*, tract. 1, part. V, cap. 7, num. 1, et alii passim. (26. Exacto tamen alicubi decennio, si de opposito non constet, præsumptione juris censetur ibidem contractum domici-

FERRAR. V.

lium. L. *Nec ipsi* 2, cod. *De incolis*. (27. Sufficit autem animus perpetuo manendi in tali loco perpetuitate saltem propositi, licet postea progressu temporis hujusmodi propositum, sicuti et domicilium mutari ob supervenientem causam possit, ut capit. ult. *De parochiis*, et cit. l. *Ejus qui manumisit*, § *Celsus*, ff. *Ad municipalem*; dummodo quoad ordines se vere et realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet, ut cit. const. *Speculatores*, § 11.

(28. Si quis tamen a propriæ originis loco in ea ætate discesserit, quia potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici; etiam ordinarii suæ originis testimoniales litteras, ut supra, afferre debet, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum ordinum litteris facienda erit. Cit. constit. *Speculatores*, § 12.

(29. Ut quis fiat subditus episcopi et ab ipso ordinari possit ratione familiaritatis, seu commensalitatatis, requiritur, quod sit vere familiaris episcopi, id est dominicæ potestati episcopi vere subiciatur, ejusque expensis tanquam domesticus commensalis contidue alatur, ut cap. ultimo, *De verbor. significat.*, in 6, juncto concilio Tridentino sess. XIV, c. 2, *De reform.*, ibi: « Etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatatis suæ, » et concordat cit. const. *Speculatores*, § 13, ibi: « In suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit. »

(30. Item requiritur quod ipsum secum retinuerit per integrum et completum triennium. Concil. Trident., sess. XXIII, cap. 9, *De reformat.*, ibi: « Nisi per triennium secum fuerit commoratus; » et cit. constit., *Speculatores*, § 13, ibi: « Familiarem prædictum per integrum et completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit. » (31. Item requiritur quod is ante receptionem ordinum obtineat testimoniales litteras proprii, originis scilicet, aut domicilii, episcopi super suis natalibus, ætate, moribus et vita, et eas episcopo ordinanti consignet in actis illius curiæ conservandas. Sic expresse cit. const. *Speculatores*, § 13. (32. Item requiritur quod episcopus ordinans suum familiarem, statim, id est saltem intra terminum unius mensis a die ordinationis, quacunquæ fraude cessante, reipsa conferat illi beneficium sufficiens ad ejus congruam sustentationem, ac in ordinationis hujusmodi testimonio expressam itidem familiaritatis, ac litterarum prædictarum mentionem faciat. Conc. Trid., cit. sess. XXIII, cap. 9, *De reformat.*, et expresse quoad omnia cit. const. *Speculatores*, § 13.

(33. Tali autem facultate ordinandi suos triennales familiares non gaudent episcopi titulares, adeoque nequeunt ipsos ordinare absque sui proprii prælati expresso consensu et dimissoriis. Sic expresse concil. Trid., sess. XIV, cap. 2, *De reform.* (34. Imo ordinati ab episcopo titulari sine expresso consensu proprii episcopi, ipso jure suspensi sunt donec suo proprio episcopo visum fuerit. Sic expresse concil. Trid., loc. cit. (35. Et ipse episcopus titularis

Ordines conferens, seu Pontificalia exercens sine licentia ordinarii diocesis, est suspensus per annum ab usu Pontificalium. Sic expresse concil. Trid., *loc. cit.*

(36. Litteras dimissorias pro ordinibus ab alieno episcopo recipiendis ultra Romanum Pontificem, qui eas concedere potest pro omnibus ordinandis totius orbis, potest quilibet episcopus concedere suis subditis, sive is sit episcopus originis, sive domicilii, textu expresso in c. *Cum nullus* 3, De temporib. ordinat., in 6. Qui enim potest ordinare, potest etiam dimissorias ad ordines dare; *Glossa* ibi, verb. *Ordinandi*; arg. cap. *Potest* 67, De regul. juris, in 6, ibi: «Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum.» (37. Et eadem ratione potest etiam episcopus dimissorias concedere suo familiari triennali, sicuti etiam posse ipsas dimissorias concedere cardinales suis familiaribus triennialibus, declaravit sac. cong. Conc. 22 Januarii 1602, ut testantur Sellius, in *Selectis canonicis*, cap. 19, num. 3, et Barbosa, in *Trid.*, sess. xxiii, c. 9, num. 3. (38. In supradictis omnibus tamen semper est servanda dispositio Innoc. XII in cit. const. incip. *Speculatores* supra adducta num. 11.

(39. Vicarius generalis episcopi non potest dimissorias concedere, nisi episcopo absente, seu, si praesente, id ei concedente, alioquin enim ad hoc se non extendit ejus officium; c. *Cum nullus* 3, § *Inferiores*. De temp. ord., in 6, ubi late *Glossa* in *Expositione casus*; Aloysius Riccius, in *Praxi aurea*, par. iii, res. 232, num. 1 et seq.; Reiffenst., *loc. cit.*, n. 123; Barbosa, *De offic. et potest. episc.*, part. ii, allegat. 7, n. 9, cum communi aliorum.

(40. Vicarius capitularis, sede vacante, non potest infra annum a die vacationis computandum, dimissorias concedere, praeterquam illi, qui alicujus beneficii recepti, vel recipiendi ratione aretatus fuerit; alias vicarius capitularis contraveniens, ecclesiastico subjacet interdicto. Et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus gaudent. In majoribus vero, ab executione ordinum ad beneplacitum futuri praelati, sunt ipso jure suspensi. Sic expresse conc. Trid., sess. vii, cap. 10, *De reform.* (41. Quamvis enim concilium ibi nominet solum «capitulum contraveniens,» tamen quia capitulum intra octo dies post mortem episcopi tenetur constituere vicarium, juxta praescriptum ejusdem concil., sess. xxiv, *De reform.*, cap. 16, non potest amplius, electo vicario, ejusmodi dimissorias concedere per se ipsum, sed solum per suum vicarium capitularem. Unde sac. cong. episcop. et regular. in *Neapolitana* 12 Jan. 1604, declaravit, dimissorias concedere tam aretatis intra annum, quam non aretatis post annum a die vacationis sedis, non ad capitulum, sed ad vicarium capitularem omnino spectare. (42. Vicarius enim capitularis privative, et non cumulative quoad capitulum jurisdictionem obtinet, ut declaravit ead. S.

cong. Episcop. et Regul. in *Neriton*. 17 Septemb. 1655, et in *Hydruntina* 1 Octobris ejusdem anni 1655. (43. Et hoc, etiamsi capitulum illud constituisset et elegisset cum tali aut alia restrictione et limitatione facultatis; cum capitulum non possit in electione vicarii aliquid sibi reservare, nec potestatem electi coarctare, ut saepe saepius respondit S. cong. episc. et reg., et signanter in *Cajetana* 20 Octob. 1567; in *Regiensi* 26 Julii 1593; in *Brandusina* 8 Maii 1606; in *Salernitana* 16 Junii 1628; in *Tudertina* 11 Decemb. 1654, apud Nicolium, in *Flosculis*, verb. *Vicarius capitularis*, a num. 54 ad 59; et in *Venusina* 14 Novemb. 1698, apud Monacell., tom. I, tit. 1, formul. 2, num. 16. Vide verb. *CAPITULUM*, art. 3, num. 62 et 63. Hic tamen addendae, et attendendae sunt duae sequentes epistolae, ut sequitur.

(44. EPISTOLA,

Qua nuntio Apostolico in regno Neapolitano jussu Summi Pontificis mandatur, ut omnibus vicariis capitularibus ejusdem regni Pontificio nomine inhibeat, ne litteras dimissorias pro prima clericali tonsura, aliisque ordinibus cuicunque concedant, tametsi annus a die vacationis ecclesiarum elapsus sit, absque speciali facultate sacrae congregationis.

«La Santità di nostro signore ha ordinato d'ingungere a V. S. affinché con lettera circolare proibisca in nome della Santità Sua a tutti li vicarij capitolari di cotesto regno il concedere le lettere dimissoriali per la prima tonsura, ed altri ordini, quantunque sia passato l'anno della vacanza delle chiese, senza speciale licenza di questa sacra congregazione sopra li negozj de vescovi e regolari; obbedisco al supremo comando di Sua Beatitudine, e le prego ec.

«Roma, 9 Settembre 1701.

«G. card. DI CARPEGNA, prefetto.

«G. D. PARRACCIANI, prosegretario.»

(45. EPISTOLA,

Qua praecedens mandatum nuntio Apostolico in regno Neapolitano injunctum instauratur, et ad vicarios capitulares et Apostolicos ecclesiarum, quarum vacatio post illud contigerat, extenditur.

«Con lettera delli 9 Settembre prossimo passato per comandamento espresso della santità di Nostro Signore fu ingiunto a Monsignor arcivescovo di Cesarea antecessore di V. S. di proibere in nome della Santità sua a tutti li vicarij capitolari di cotesto Regno di conceder le lettere dimissoriali per la prima tonsura, ed altri ordini, quantunque fosse trascorso l'anno della vacanza delle Chiese, senza speciale licenza di questa sacra congregazione sopra i negozj di vescovi e regolari: essendo pertanto vacate altre chiese in detto regno dopo l'ordine accennato, Sua Beatitudine mi ha ordinato di rinnovarlo a lei, affinché faccia la mede-

sima proibizione agli altri vicarij capitolari, ed Apostolici delle chiese, che dopo il primo ordine restano vacanti, ed il signor Iddio la prosperi.

«Roma, 5 Maggio 1702.

«G. card. DI CARPEGNA, prefetto.

«N. GRIMALDI, segretario.»

(46. Aretatus ratione beneficii recepti ad finem obtinendi a vicario capitulari etiam infra annum a die vacationis sedis dimissorias ad ordines, dicitur omnis ille qui obtinet aliquod beneficium requirens servitium personale, et ratione cujus de jure, consuetudine, privilegio, statuto Ecclesiae intra annum tenetur se ordinari facere, ut qui assumitur ad parochiam, cum is teneatur intra annum se promoveri facere ad sacerdotium. C. 14, *De elect.*, in 6. Et qui obtinet dignitatem, seu canonicatum, seu capellaniam habens sibi adnexum ordinem, cum is teneatur intra annum ad talem ordinem se promoveri facere. Conc. Trid., sess. xxii, cap. 4, *De reformat.*, et sess. xxiv, cap. 12, *De reform.*

(47. Aretatus autem ratione beneficii recipiendi dicitur omnis ille, qui habet jus, seu vocatus est ad aliquod beneficium vacans requirens actu certum ordinem, quo ille caret. Huic enim potest vicarius capitularis concedere infra annum dimissorias pro tali ordine recipiendo, juxta Tridentinum, cit. sess. vii, cap. 10, *De reform.* (48. Imo si quis nondum tonsuratus vocetur ad aliquod beneficium, potest vicarius capitularis infra annum concedere ei dimissoriam pro recipienda tonsura. Card. de Luca, *De beneficiis*, decis. 71, n. 7; Garcias, par. v, *De beneficiis*, cap. 7, n. 102, ubi pro hac sententia refert declarationem sacrae congregationis, et rursus par. vii, cap. 1, n. 30, ubi aliam refert ejusdem sacrae cong. super cap. 10, sess. vii, concil. Trid., quae ait: «Vicarius capituli, sede vacante, infra annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei qui est praesentatus a patronis laicis ad beneficium ecclesiasticum jurispatronatus ipsorum, ut illud obtinere valeat.»

(49. Vicarius capitularis, sede vacante, concedens intra annum dimissorias non aretato, incidit in poenam supradicti decreti Tridentini sess. vii, capit. 10, quamvis is cui concessit, usus non fuerit, nam actus fuit perfectus quoad concedentem, per quem non stetit. Sic decisum fuisse refert ex Garcia, et March., Barb., in cit. sess. vii, c. 10, n. 10. (50. Qui *ibidem*, num. 18 antecessenti dicit, quod vicarius capitularis, sede vacante, concedens dimissorias intra annum non aretatis, non incurrit poenam suspensionis per annum, juxta cap. 10, sess. xxii, sed tantum poenam interdicti, juxta d. cap. 10, sess. vii, et citat Franciscum Leonem, Molinam, et Rotam in *Burg. canonicatus* 19 Octob. et 28 Nov. 1589, coram Gipsio.

(51. *Nota.* Circa dimissorias a vicario capitulari concedendas, vel non, in dominiis regis Sardiniae nunc attendenda, et exacte est observanda instructio Benedicti XIV dependenter a concordatis Benedicti XIII in qua sub § 15 sic expresse habetur: «I vicarij capitolari non potranno d'ora innanzi senza il voto del pieno capitolo da darsi nel luogo solito capitolare, per maggioranza di voti segreti da calcolarsi secondo il costume di ciascun capitolo, e da registrarsi negli atti capitolari, concedere le lettere dimissoriali a laici, benchè siano realmente arlati per cagion di beneficio, o di cappellania, che sia veramente ecclesiastica, nel modo spiegato di sopra; oppure a coloro, che avendo già la prima tonsura, sono presentati a qualche beneficio, o capellaniam, che actu requiratur ordinem, e coll' espressa condizione, che così nell' uno, che nell' altro caso, colui, che chiede esser promosso non sia stato altre volte rigettato dal vescovo antecessore: Ma ove si tratti di persone, che non sono veramente arlate nel senso di sopra accennato, non potranno concedere le lettere dimissoriali neppure post annum luctus Ecclesiae, senza una espressa licenza della sac. congregazione del Conc.» Vide *ibi*, ubi insuper statuuntur poenae contra transgressores, et multa alia ad rem sanciantur merito observanda, et exsequenda. Et dicta dispositio militat etiam pro aliis dominiis gaudentibus similibus concordatis.

(52. Abbates alique exempti, licet in parochos et parochianos jurisdictionem habeant quasi episcopalem privative ad episcopum, nequeunt suis subditis saecularibus litteras dimissorias ad ordines suscipiendos concedere. Vide verb. *ABBAS*, num. 24, ubi adducitur ad id textus concilii Trident., sess. xxiii, *De reform.*, cap. 10, et decret. sacrae cong. quibus adde, ultra alia, varia decreta antiqua relata ab eminentissimo Petra, tom. V *Comment. ad constit. 4 Calixti III*, sect. 2, a num. 67, alia novissima edita, die 26 Junii 1709, et die 16 Decembris 1713, apud eundem Petram, *ibidem* n. 68, et die 30 Januarii 1717, apud eundem, *ibid.*, sect. 3, n. 16.

(53. Neque ipse episcopus tanquam abbas, nec alius praelatus loci potest subditis saecularibus nullius diocesis concedere litteras dimissorias, sed has debet concedere episcopus vicinior. Vide verb. *ABBAS*, num. 26, ubi ad id adducuntur varia decreta, quibus adde novissimum decretum sacrae cong. Conc. editum die 30 Januarii 1717, in respons. ad 6 ubi cum quaereretur: «An eminentiss. abbati competat jus concedendi dimissoriales pro ordinandis, tam super vita et moribus, quam patrimonio, vel titulo beneficii;» sacrae congreg. respondit: «Ad sextum Negative.» Sic refert card. Petra, d. tom. V *Commentar. ad const. 4 Calixti III*, sect. 3, n. 19.

(54. Dimissoriae ab episcopis aliisque ordinariis dirigi non possunt abbatibus regularibus sub poena suspensionis a colla-

lione ordinum, præter alias pœnas arbitrio sacre congregationis reservatas, tam contra concedentes quam contra ordinantes. Vide verb. *ABBAS*, num. 22, ubi adducitur decretum per extensum.

(55. Prælati regulares possunt concedere suis subditis regularibus litteras dimissorias ad ordines. *Communis*: et habetur ex cap. *Abbas* 3, De privileg., in 6. Ex conc. Trid., sess. xxiii, *De reform.*, cap. 10, et expresse ex decreto sacre congreg. Concilii de mandato Clementis VIII edito 15 Maii 1596. (56. Sed, secluso speciali privilegio, non possunt ipsas dimissorias concedere suis regularibus subditis, nisi ad episcopum diocesanum, id est ad episcopum intra cujus diœcesim situm est monasterium ordinandi, dummodo ipse episcopus diœcesanus ordinationes habuerit; alioquin, si diœcesanus ordinationes non sit habiturus, possunt prælati regulares, servatis servandis, concedere suis subditis regularibus dimissorias ad quemcunque alium episcopum. Sic expresse cit. decret. de mandato Clement. VIII, editum, quod hic ad litteram datur.

DECRETUM

Sacre congregationis Concilii Tridentini emanatum auctoritate sel. rec. Clem. VIII super ordinatione regularium.

« De mandato S. D. N. Clementis divina Providentia Papæ VIII tenore præsentium mandatur omnibus et singulis quorumcunque regularium superioribus, ut de cætero observari faciant quæ in decreto sacre congreg. Concilii Trident. continentur, cujus tenor est talis:

« Congregatio concilii censuit superiores regulares posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, litteras dimissoriales concedere ad episcopum tamen diœcesan. nempe illius monasterii, in cujus familia ab iis ad quos pertinet is regularis positus fuerit: et si diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcunque alium episcopum, dum tamen ab eo episcopo, qui ordines contulerit, examinatur quoad doctrinam, et dum ipsi regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriam in id tempus quo episcopus diœcesanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum a superioribus, episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente, litteræ dimissoriæ dabuntur, ab eis utique hujusmodi causam absentie diœcesani episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii et dignitatis, seu sive privationis, ac vocis activæ, et passivæ reservationis, ac alias arbitrio ejusdem S. D. N. Papæ reservatas pœnas incurrent. » In quorum fidem, etc. Datum Romæ die 15 mensis Martii 1595. »

(58. Decretum Clementis VIII quoad or-

ordinationes regularium fuit novissime confirmatum per Innocentium XIII pro regnis Hispaniæ, constit. incip. *Apostolici ministerii*, confirmata per Benedictum XIII, constit. incip. *In supremo*, die 23 Septembris 1724, ibi: « Quoties vero regulares ad ordines erunt promovendi, servetur omnino decretum congregationis Cardinalium concil. Trid. interpretum a piæ memoriæ Clemente Papa VIII prædecessore etiam nostro confirmatum die 15 Martii 1595 quo sancitur non ad alium quam ad episcopum diœcesanum litteras dimissorias pro eorundem ordinum susceptione a suis superioribus esse dirigendas, præterquam in casu quo diœcesanus a diœcesi abesset, vel ordinationes non esset habiturus; quo etiam casu in litteris dimissoriis ad alium episcopum dirigendis expressa fieri debeat mentio, vel de prædicta episcopi diœcesani absentia, vel de illa alia causa, videlicet, quod ordinationes non sit habiturus; exceptis tamen quoad prædicta regularibus illis, quibus per speciale privilegium a Sede Apostolica post concilium Tridentinum fuerit concessum, ut a quolibet catholico antistite ordines suscipere possint, super quo indulto nihil per præsentem innovare intendimus. Noverint autem episcopi se debere per semetipsos, secluso ægrolationis casu, ordines conferre, et sacrorum ordinum collationem, statutis a jure temporibus, in cathedrali ecclesia, vocatis et astantibus canonicis, publice habendam, vel si in alio diœcesis loco, semper tamen in ecclesia, quantum fieri poterit, dignior, et præsentem clero ejusdem loci. Ne vero incertitudo an ipsi ordinationes sint habituri nimis grave afferat incommodum promovendis varia diœcesis loca inhabitantibus, per mensem ante singulis vicibus publico edicto ab iisdem episcopis denuntietur, se ordinationes esse habituros, adeo ut quoties denuntiatio hujusmodi facta non fuerit, inde satis intelligant regulares, episcopum diœcesanum ordinationes ea vice minime esse habiturum, sibi que idcirco licitum futurum ordines ab alio episcopo suscipere cum litteris dimissoriis suorum superiorum ad eum directis, servata in iis forma superius expressa. »

59. Unde ad hoc, ut regulares possint ab alio episcopo ordinari, sufficit quod in litteris dimissoriis prælatus religionis, sive conventus testetur de absentia diœcesani, vel quod nolit habere ordinationes, ut clare patet ex verbis dicti decreti, et adductæ constitutionis; nec est necessarium habere de hac re ex curia episcopali instrumentum, vel fidem authenticam. Sic Piasec., in *Praxi nova episcop.*, part. 1, cap. 1, num. 14; Ugolin., *De potest. episcopi*, cap. 23, § 20, num. 8; Campanil., in *Diversorio juris canonici*, Rubric. 12, cap. 13, num. 37; Madius *De sacris ordinibus*, c. 10, num. 8; Miranda, in *Manual. prælator.*, tom. 1, q. 28, art. 2; Molfesius, in *Summa theol. mor.*, tract. 2, cap. 2, n. 23; Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, allegat. 7, num. 18, et alii

passim. Secus nunc ex const. Ben. XIV, *Vid. infra*, n. 73.

(60. Insuper cum eminentissimus card. Petra in indice tomi quinti suorum *Commentariorum ad constitutiones Apostolicas*, verb. *Ordines*, expresse dicat, quod «decretum Clementis VIII quoad ordinationes regularium fuit confirmatum per Innocentium XIII pro regnis Hispaniæ, et generaliter per Benedictum XIII, » stante hac asserta generali confirmatione et innovatione Benedicti XIII, sufficeret ut regulares cum dimissoriis suorum superiorum possent ab alio episcopo ordinari, quod proprius eorum diœcesanus, per mensem ante singulis vicibus publico edicto non denuntiaverit, se ordinationes esse habiturum, ut ex dispositione dictæ novissimæ constitutionis tenentur facere episcopi, ut patet ex ipsius præcis verbis supra adductis, n. 55. Ubi enim eadem ratio est eadem est legis dispositio, l. *Ideo* 27, ff. *De legib.*, l. *Illud* 32, ff. *Ad leg. Aquil.*, cap. *Inter corporalia* 2, De traslat. episc. Cum ratio legis sit anima legis; l. 7, ff. *De ben. damn.* Sed vid. n. 75.

(61. Si regulares ordinandi morentur in monasterio nullius diœcesis, dimissoriæ concedendæ sunt ad episcopum viciniorum. Sic expresse cit. decret. Clement. VIII adduct. supra n. 53 confirmat. et innovat. ab Innocentio XIII et Benedicto XIII, ut patet ex verbis adductis supra, num. 55. (62. In casu, quo proprius episcopus ordinationes non teneat, possunt dimissoriæ regularium dirigi ad quemcunque alium episcopum, etiam ultra montes, dummodo sit catholicus episcopus. Sic expresse Passerin., *De statu homin.*, l. iii, q. 189, n. 814; card. Petra, l. i *Comment. ad const. unic. Urban. II*, sect. 2, n. 41; Marchinus, tract. 1, *De sacrament. ord. in communi*, part. v, cap. 11, n. 17, et alii. Decretum enim Clementis VIII et constitutio Innocentii XIII confirmata a Benedicto XIII dicit absque ulla distinctione et restrictione: « Ad quemcunque alium episcopum. » Et ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus; c. *Quia circa* 22, De privileg., et l. *De pretio*, ff. *De publiciana in rem actione*. (63. Nec regulares comprehenduntur in decreto generali mandante, ut ultramontanis absque Sanctitatis suæ, vel sacr. congr. episcop. et regul. licentia ordines non conferantur, prout declaravit eadem sacr. congr. episcop. et regul. in *Neapolitan.* 30 Decembr. 1617, quia in decreto generali non comprehenduntur regulares, nisi de iis fiat expressa mentio. Sic referunt, et tenent Sellius, in *Selectis canonic.*, c. 18, n. 30, Barbosa in conc. Trid., sess. xxiii, c. 8, *De reformat.*, n. 34; card. Petra, tom. V *Comment. ad constit. 8 Pii II*, n. 76 et alii.

(64. Expedi tamen ad dimissoriæ in similibus casibus dirigantur a regularibus superioribus ad aliquem episcopum viciniorum, tum ad tollendas religiosorum divagationes, tum ad evitanda multa absurda et inconvenientia, tum ad se conformandum

constitutioni Urbani VIII incip. *Secretis* edit. die 11 Decembr. 1624, in qua statuitur ut ultramontani non ordinentur ab episcopis Italiæ, neque ad ordines minores, aut clericalem tonsuram, nisi dimissoriæ requisitæ propriorum ordinariorum per nuntios Apostolicos, seu collectores earum regionum, ac per vicarium Urbis approbatæ fuerint.

(65. Superiores regulares, si ex industria et per fraudem transferant subditos de una diœcesi ad aliam, ut facilius ad examen admittantur, ac statim ordinati rideant ad primam diœcesim, peccant, et sunt punibiles in foro externo, ut contravenientes præcepti Summi Pontificis, ut ex multis probat card. Petra, tom. I *Comment. ad constit. unic. Urbani II*, sect. 2, n. 34, ubi sub n. 37 subjungit, quod ad rem proposito dubio in sacra congreg. Conc. in una *Neapolitana*, die 8 Augusti 1692. (66. Secundo, « per quantum tempus regulares ordinandi commorari debeant in conventu diœcesis episcopi ordinantis, ad hoc, ut dici possint de familia ipsius conventus? » Sacra congregatio respondit: « Providebitur in casibus particulariter proponendis. » Et ita ad aliud dubium: « An regulares sint licite ordinati in eadem Neapolitana, in qua cardinalis archiepiscopus conquestus fuerat, regulares per quatuor dies remotos fuisse a conventibus Neapolis ante ordinationem et fuisse ordinatos ab aliis episcopis, ubi morebantur? » Respondit: « Providebitur in casibus particularibus. »

(67. Regulares, si fuerint ab episcopo diœcesano in examine reprobati, non possunt a suis superioribus mitti ad alios episcopos pro ordinibus suscipiendis, et si hoc faciant, ultra pœnas in cit. decreto Clementis VIII, quas incurunt superiores regulares, episcopus non diœcesanus sic eos ordinans, a collatione ordinum per annum erit suspensus, et ordinati a susceptorum ordinum executione suspensi erunt, quando episcopo diœcesano expedire videbitur manere suspensos, ut sacra congr. Concil. respondit archiepiscopo novi regni Granatæ 14 Maii 1620, lib. lvi *Decr.*, pag. 610. Sed si rejiciantur, debent recurrere per viam appellationis ad legitimum superiorem. Ead. sac. cong. 23 Aprilis 1604, lib. *Decret. lv*, p. 859, apud Monacell., t. II, tit. 13, formul. 4, n. 29.

(68. Superiores regulares nequeunt concedere suis novitiis dimissorias ad ordines recipiendos, sed hoc spectat ad episcopum loci monasterii, in quo novitiis agit novitiatum. Marchinus, tract. 1, *De sacrament. ord. in communi*, part. vi, c. 4, num. 15; Barbosa, *De offic. et potest. episcop.*, part. ii, allegat. 7, n. 32 et 33, cum multis ibi citatis, et omnes doctores citati, verb. *NOVITIUS*, n. 93, 94, 95. Vide ibi dicta ad rem.

(69. Notanter autem supra sub n. 56 fuit dictum quod, « secluso speciali privilegio, non possunt ipsas dimissorias concedere suis regularibus subditis, nisi ad episcopum diœcesanum: » quia, qui speciale pri-